

Увага!

Прибуток від продажу „Вістей“ призначено на користь УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ФОНДУ.

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Українці-Києвці!

Перше Українське Свято Свободи, визначене Центральною Радою на 19 березня, випало велично. Військо і організована українська людність всіх верств, партій і груп — інтелігенція, робітники, селяне, молодь шкільна ставилися в великих масах під національними прапорами, під гаслами Вільної України. Слава Вам, вірні сини Вільного Народу! Ширіть організацію далі і готуйтеся до всеукраїнського національного конгресу, призначеного у Києві на дні 6, 7 і 8 квітня.

Українська Центральна Рада.

СВЯТО ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

19-го березня у Києві.

„До божого таласу
побіринків стало!“

В теплих промінях погожого весняного дня, що так гармонізував з урочистим настрій вільного громадянства, розпочалося це свято.

Великими ріками й малими струмочками з 10 годин ранку текли люди з усіх кінців великої столиці України до головного пункту — Володимирського собору, де вище Київське духовенство, тепер з власної ініціативи, правило панакхиду по Шевченкові.

А перед собором стояло українське військо під козацьким прапором, маючи численні знамена й прапори організованого по групам українства (робітники, чиновники, шкільна молодь з учителями, селяне і інші), жваво йшла продаж першого числа „Вістей“ за Центр. Укр. Раду, розходилися по руках друковані укр. пісні, брошури, відозви. Пакунки цих останніх дощем падали з балконів і дахів будинків.

Сунуло з собору духовенство, окропило свяченою водою близькі військові частини, а в 12 годин дня збори рушили в похід.

Гукнули оркестри, залунали могутнім співом численні хори, стріпнулися знамена, закипіло море людських голів!..

Отъ вихором налетіли вершники, зодягнені в старовинні козацькі червоні жупани, на чолі з п. Садовським.

Попереду йдуть представники Центральної Української Ради, Українського Військового Комітету та Комісар при Київському Виконавчому Комітеті п. Оберучів. За ними військо, за військом громадянство,

знову військо, знову громадянство, — військо, громадянство, без ліку, без краю...

Згідно з пляном, маніфестанти прямують до Хрещатику, проходять ним, зупиняються трохи перед Мійською Управою. На ній красується вже національний стяг. Голова Української Центральної Ради професор Грушевський держить мову до Народу й Виконавчого Комітету м. Києва:

„Народові Українському визволеному, на Вільній Українській Землі привіт і поклін!

Товариші, браття, Українці! Впамі нає кайдани, наложени царською деспотією. Ми можемо наново піднести прапор наших великих предків. Сімдесят літ тому тут у Києві найкращі сини нашого народу — Шевченко, Костомарів, Куліш і інші — постанали добиватися визволення України з московської кормиги, перетворення її в свободну республіку, зв'язану федеративним зв'язком з іншими слов'янськими народами. Лютими карами, в'язницею, засланнями, заборонами відповіло на це московське правительство. Під тяжкими заборонами тримало воно навіть наше слово. Тільки тепер впали всі обмеження, заведені ним. Україна вступає, як свободний член в свободну спілку народів Російської Федеративної Республіки. Минули часи, коли приходилося робити великі труднощі для якогось полегш'я від тої неволі, в яку узяті наш край. Тепер можемо самі становити о собі, будувати нашу вільну, автономну Україну. Перед лицем найкращого сина нашого народу, немирного Генія нашого слова, великого пророка нашого визволення присягнем в сю велику звитину всі як один мужі: одноставно і однодушно всім стати на велике діло і не спочити і рук не спустити, доки не збудуємо тої автономної вільної України.

Присягайте, браття, перед лицем народу нашого постояти за неї вірно і щиро. Аминь!“

І в відповідь несеться загальний клич:

„Присягаємо, присягаємо!“...

Рядом з п. Грушевським стоїть командуючий Київським Військовим Округом п. Ходорович, оддаючи честь українським знаменам, на яких горять гасла: „Хай живе Вільна Україна“, „Хай живе демократична федеративна республіка“, „Хай живе на Україні вільне козацтво“, „Ще не вмерла Україна“, „Слава Україні“, „Хай живе національно-територіальна автономія України“, „Самостійна Україна з Вільною Росією“, „Самостійна Україна з гетьманом на чолі!“ і т. и. Прапорів було більш 320 одних національних та ще більш десятка червоних робітничих з українськими ж написами про міжнародно солідарність робітничої класи. Оригінальні прапори були од українців католицької віри і од чехів-бранців Кожинської військової частини.

Молодь українська доручила сказати своєму бездіяному тов. Єремєєву, що вона душу й тіло положить за свою та народну свободу. Від українців-галичан тепло та щиро промовляв п. Сабат. Московською молодіжкою українців ідею з присутніх величав і український політик п. Барташевич.

Рада почала збір вкладок в *Український Національний Фонд*. За перші скільки день зібрано більше 8000 карбов. Вкладки вносяться де якими громадянами золотом та сріблом. На Велкому Вічі, що відбулося коло пам'ятника Богдану Хмельницькому 19 березоля, в день свята Вільної України, п. Деомид Кунинський пожертвував 10000 карбованців на будову української гімназії. На зборах Ради в фінансовій справі постановлено оголосити збирань Українського Національного Фонду справою всеукраїнською. Постановлено розгоріти ще проект оподаткування на користь Фонду і вдатись до урядових, земських, громадських та фінансових інституцій з проханням зробити певні асігновки на користь У. Н. Фонду, з огляду на те, що Укр. Центральна Рада стоїть на чолі українських організацій і має тепер по національній та культурній

Українська шкільна підкомісія при Київській Мійській Думі.

Київська Мійська Дума ухвалила зараз же почати навчання на українській мові в школі імені С. Грушевського.

З ініціати Українського Педагогічного Товариства мійською шкільною комісією засновано українську підкомісію, в яку покликано М. С. Грушевського та І. М. Степешка, що будуть також членами загальної шкільної комісії.

Завданням української підкомісії буде переведення українців школи Грушевського, а також тих київських мійських шкіл, які будуть для цієї мети призначені підкомісією.

Українські соціал-демократи.

16-го березня у циркові Крутікова відбувся мітинг робітників і салдатів-українців. Головою на мітингу був тов. Бремів. Виступали промовцями від У. С. Д. тов. Садовський і тов. Іваніцький, що кликали укр. робітників до організації і відбудування Укр. С. Д. Р. П. Після мітингу робітниками зібрано на свою газету 223 карб. Несли свою трудову копійку переважно робітники. 18-го відбулась нарада У. С. Д. і членів К. У. С. Д. Комітету. Постановлено: на 22 у 6-й годині скликати установчі збори У. С. Д. для організації Київського Комітету та Організаційного по скликанню конференції Українських Соціал-Демократів на великодному тижні. Намічені докладчики. Установчі збори відбудуться в один з залів педагогічного музею на В.-Володимирській ул. Товариші приходять за рекомендацією одного з трьох членів, призначених для цього парадю.

Товариші! ідіть на установчі збори У. С. Д.! На нараді ухвалено приступити негайно до організації українських робітничих клубів і зробити всі заходи, щоб випустити скорше українську робітничу газету.

19 березня на першому українському вічі головою був обраний тов. Антонович. Виступали промовцями від робітників тов. Веселовський і від молоді тов. Бремів.

Агітаційна Комісія при У. Ц. Р.

Агітаційна Комісія при У. Ц. Р. почала функціонувати після кооперативного з'їзду. Голова Агіт. Ком. — тов. Веселовський, заступник — тов. Фідоровський, писарь — тов. Шульгин. В склад Комісії входять з наших товаришів: Садовський, Іваніцький, Шарий, Понятенко. Агітаційна Комісія виробила план агітації на селі і інструкцію для агітаторів. 18 березня відбулося скликання Комісією віче агітаторів, що їхали на села, в 12 аудиторії. Докладчиком виступив член Агіт. Ком. тов. Шарий. При обмірковуванню тощо інструкції багато разів брав слово у. с. д. Веселовський, промовляв на тему про відношення до вічни у. с. д. тов. Фідоровський. Агітаційна Комісія відкрила своє бюро, куди просять звертатися всіх агітаторів. При бюрі постійні діжурства членів від 10 до 8 годин вечора по дня. Агітаційній Комісії негайно потрібна література, газети, відозви. За недовгий час своєї роботи Агітаторська Комісія посилає багато агітаторів на села і зв'язалась з організаціями на селі. 21 березня Агітаторська Комісія уряджує велике віче агітаторів.

Агітаційна Комісія міститься в Педагогічному Музеї, куди і належить звертатись, кому треба.

УКРАЇНСЬКИЙ РУХ.

Український Комітет в Петрограді.

До Центральної Ради надійшла телеграма з Петрограду: „Вітаємо гаряче з роботою. Цемо всі вкупі з Радою Робітничо-Федеративною. Обстоємо і нашу Федеративну Фед

тивну Республіку при Національно-територіальній Автономії України.

Прохаємо одностайної підтримки і повідомлення широких кол. Відповідь в Раду Депутатів. Український революційний комітет. Голова Неропович.“

Український Комітет в Одесі.

10 березня до Центральної Ради прибули делегати від Українців м. Одеси, від громадянства, від української студенської молоді. Делегат Боровик повідомив, що у Одесі товариство „Наша Кооперація“ скликало збори, на яких ухвалено заложити Одеський Керівничий Комітет, до якого вступили по два представники від товариств „Наша Кооперація“, „Українська Хата“, „Стара Громада“, „Нова Громада“, „Студенська Громада“, „Громада курсісток“, „Робітничка Громада“ і прилучилися „Радикально-Демократична Українська Партія“. Головою обрано п. Сергія Шелухіна, скарбником п. Стамо, писарем п. Миніяло. Завданням Керівничого Комітету — керувати політичним та культурним життям Одеси і округи.

Приймали представника від Катеринославських громадян. Ухвалено домогатися Демократичної Республіки.

Громада у Бердичові.

На початку березня заснувалась у Бердичові Українська Громада, що зразу організувала кілька сот чоловік інтелігенції, робітників, селян; вступило чимало учителів середніх і нижніх шкіл. Громада злучалась з Центральною Радою.

Громада у Сосниці.

10 березня зібралися українці м. Сосниці і постановили організувати Українську Громаду. Всі громадяне міста і повіту зібралися 12 березня і після промов про сучасне становище України і свого повіту обрали Повітову Раду і двох представників до Сосницького організаційного комітету. Сосницька Рада звернулася до Центральної Ради, щоб прилучитися до всеукраїнської організації і постановила взяти участь в Українському Конгресі 6—8-го квітня у Києві.

Громада у м. Середина-Буда.

На Чернігівщині заснувалась Українська Громада, що має осередком містечко Середину-Буду. Делегат Громади П. М. Шаповал прибув до Центральної Ради у Києві з привітанням і заявив, що Громада ухвалила стати негайно до спільної роботи.

Громади в Миколаїві, Проскуріві і Бахмуті.

Надійшли привітання від нових громад, які заснувались по цих містах і ухвалили приєднатися до Центральної Ради.

Українська Центральна Рада у Києві.

Друкарня В. Гондаренко та П. Гніздовського

6. Відомості, що збирання грошей на користь Фонду проводяться по всій Україні та що поспіль поступати досить великі вкладки. До Ради надходять численні прохання як з Києва так і з провінції видати та вислати квитанційні книжки для збору вкладок. Надсилають такі прохання кооперативи, селянські гуртки та товариства, а також окремі особи як з міст так і з сел. По постанові Ради квитанційні книжки посилюються тільки організаціям, а окремим особам по рекомендації організацій, або по рекомендації відомих громадян. При Центральній Раді заснована спеціальна фінансова комісія. З'їзд кооператорів Київщини ухвалив: вносити на кооперативні збори такі пропозиції про асигнування грошей на Національний Фонд. Вкладки приймаються в помешканні У. П. Ради. З інших міст гроші можна надсилати поштою (Київ, Українська Центр. Рада), або перекладом через банк (Київ, Союзбанк, біжучий рахунок № 1319).

Український Військовий Комітет.

18 березня відбулися другі збори Українців-воєнків в справі заснування Клубу. Ухвалено й затверджено такий статут:

СТАТУТ

Товариство Українського Клубу Військового імені Гетьмана Павла Полуботка у Києві.

§ 1. Товариство має назву „Український Клуб Військового імені Гетьмана Павла Полуботка“.

§ 2. Головним осідком Т-ва в столиці місто — Київ. Філії (відділи) Т-ва можуть бути по всій Україні. Товариство має свою господарку, де можуть збиратися усі його члени.

§ 3. Т-во має на меті згуртування й створення в одній сім'ї усіх воєнків, лікарів і військових урядовців української народності під прапором: Федеральної Росії — Автономії України.

§ 4. З тією метою Т-во улаштує лекції й відчиті, видає брошури, книги й часописи. Т-во уряджує прогульки, вправи, ігришки, забави і т. д.

§ 5. Кошти Т-ва складаються з обов'язкових членських внесків, добровільних жертвувань, прибутків від видавання книг, брошур, прогулок, концертів і т. д.

§ 6. Обов'язковий щомісячний внесок становить: від солдата 10 коп., від юнкера — 25 коп., від обер-офіцера — 1 карб., від штаб-офіцера — 2 карб., від генерала — 3 карб.

§ 7. До Т-ва може вписатися кожна людина української народності, що належить до війська: солдат чи офіцери, фєршали, військові лікарі, військові урядовці і т. д. Військові товариші не української народності можуть бути гостями на умовинах, вироблених Радою Т-ва.

§ 8. Вступ в члени Т-ва відбувається за згодою Ради Т-ва по рекомендації місцевих українських військових рекомендаційних комітетів, які суть органи Т-ва. Особи, відомі Раді, можуть бути прийняті до Клубу й без рекомендації.

§ 9. Рекомендаційний Комітет вибирається загальним голосуванням в кожній військовій окремій часті й складається не менше як з 3 і не більше як з 11 людей української народності. Сей Комітет рекомендує членів з своєї військової часті.

§ 10. Справами Т-ва керує Рада Т-ва, яка складається з 24 членів і 12 до них кандидатів.

§ 11. В склад Ради мають обов'язково увійти: 1 — генерал, 1 — штаб-офіцер, 3 — обер-офіцери, 1 — лікар військовий, 1 — військовий урядовець, 2 — юнкери, 7 — солдатів, 2 фєршали, а останні — по вибору загальних зборів. Кандидати вибираються в тій же пропорції, уважаючи генералів і шт.-офіцерів за одну категорію.

§ 12. Рада обирає голову і двох заступників, писаря радного (секретаря) й 2 заступників йому, скарбінного й підскарбія.

§ 13. Засідання Ради дійсні, коли на них прибуло не менш 12 членів Ради, в тім числі голова або його заступник.

§ 14. На обов'язку Ради полагати ухвалити всі справи Т-ва, керувати й направляти його життя до з'їзду і ухвалами загальних зборів.

§ 15. Для улаштування відчитів, видавання часописів, прогулок і т. д., як загальні збори, так і Рада обирають особливі комісії спеціального призначення.

§ 16. Загальні збори — верховна управа всіма справами Т-ва. Загальні збори бувають звичайні й надзвичайні. Звичайні мають відбуватися 16 березня — що року, надзвичайні по потребі.

§ 17. Крім загальних зборів усіх членів Т-ва, відбуваються в першу суботу по першій даті кожного місяця збори усіх рекомендаційних комітетів (§ 9) для вироблення спільної діяльності в освітленню мети Т-ва. При потребі збори рекомендаційних комітетів можуть відбуватися й частіше.

§ 18. Майном Т-ва заряджує особлива господарча комісія, яка обирається на загальних зборах з 5 людей на основі § 11 і 3 кандидатів.

§ 19. Грiпши Т-ва завідує Рада Т-ва. Асирновки мусять бути підписані головою, секретарем і скарбінним або їх заступниками.

§ 20. Для ревізії й догляду за діяльністю інститутів товариських вибирається на загальних зборах Ревізійний Рада з 5 членів і 3 заступників.

§ 21. Т-во має печатку з своєю назвою.

Головна Українська Студенська Рада.

Українське студентство діяльно готується до агітаційної роботи, яку буде вести Великодними святами по селах.

21 березня Г. У. С. Р. скликає загально-студенське віче. Порядок денний:

1) Діяльність Гол. Укр. Студ. Ради.

2) Завдання українського студентства і конференція.

3) Відношення укр. студ-ва до інших націй.

4) Діяльність укр. студ-ва на селі.

Віче відбувається о 3-й год. в залі Педагогічного Музею.

До українців професорів і преподавателів вищих шкіл.

Великі події, пережиті нами, ставлять на чергу поруч політичних завдань Українського Народу також і постулат повности його культурного життя. Потреба ширших мас народу, розвій його економічних і культурних сил вимагають українізації школи від споду до верху. Заховуючи права національним меншостям, рахуючись і з обставинами перехідного часу, коли певна частина учнів може показатися непринорованою до українських викладів, ми тим не менше мусимо тепер же приступити до українізації не тільки нижчої і середньої, а й вищої школи на Українській Землі. Наукових українських сил є для того досить, тільки вони розпорошені і дезорганізовані обставинами старого режиму. Для обміркування способів їх згуртування в вищих школах України і використання для українізації її, та взагалі для обдумання самого переведення українізації вищої школи прошу всіх професорів, доцентів, молодших преподавателів і взагалі людей, уздіблених до навчання в вищій школі, прибувати на педагогічний з'їзд до Києва. 5 квітня (апріля) в помешканні педагогічного музею о 8 год відбувається нарада в справі вищої школи.